Kingdom of Thailand

☞ EDICT OF GOVERNMENT ☜

In order to promote public education and public safety, equal justice for all, a better informed citizenry, the rule of law, world trade and world peace, this legal document is hereby made available on a noncommercial basis, as it is the right of all humans to know and speak the laws that govern them.

TCPS 85-2546 (2003) (Thai): RANAT EK (TREBLE GAMELAN)

BLANK PAGE

BRUTUM FULMEN
IGNORANTIA JURIS NON EXCUSAT
PROTECTED BY COPYRIGHT

มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน
ระนาดเอก

๑. ขอบข่าย

๑.๑ มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้ครอบคลุมเฉพาะระนาดเอกที่ทำจากไม้ชนิดที่เหมาะสม ไม่ครอบคลุมถึงเครื่องดนตรีชนิดอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน เช่น ระนาดทุ้ม ระนาดทุ้มเหล็ก ระนาดเอกเหล็ก ระนาดเอกจำลองที่สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นของประดับตกแต่งหรือเป็นของที่ระลึก

๒. บทนิยาม

ความหมายของคำที่ใช้ในมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้ มีดังต่อไปนี้

๒.๑ ระนาดเอก หมายถึง เครื่องดนตรีไทยประเภทเครื่องตีชนิดหนึ่ง ทำจากไม้ไผ่บงหรือไม้เนื้อแข็งเป็นหลัก โดยคัดเลือกไม้ที่เป็นชนิดและอายุที่เหมาะสมมาผึ่งให้แห้ง แล้วแปรรูปเป็นรางระนาด ผืนระนาด และไม้ตีระนาด นำไปขัดมันให้เรียบ แล้วนำมาประกอบเข้าด้วยกัน อาจทาสีหรือสารเคลือบเงาเพื่อความสวยงาม ดังรูปที่ ๑ มีการเทียบเสียงในระดับเสียงที่ถูกต้องตามระบบเสียงไทยและสัมพันธ์กับระดับเสียงของเครื่องดนตรีไทยชนิดอื่น สามารถนำไปบรรเลงในวงดนตรีไทยประเภทต่างๆ และบรรเลงตามโอกาสต่างๆ ได้จริง แบ่งตามลักษณะการนำไปใช้บรรเลงได้แก่ ระนาดเอก ใช้บรรเลงในวงปี่พาทย์ และระนาดเอกมโหรี ใช้บรรเลงในวงมโหรี

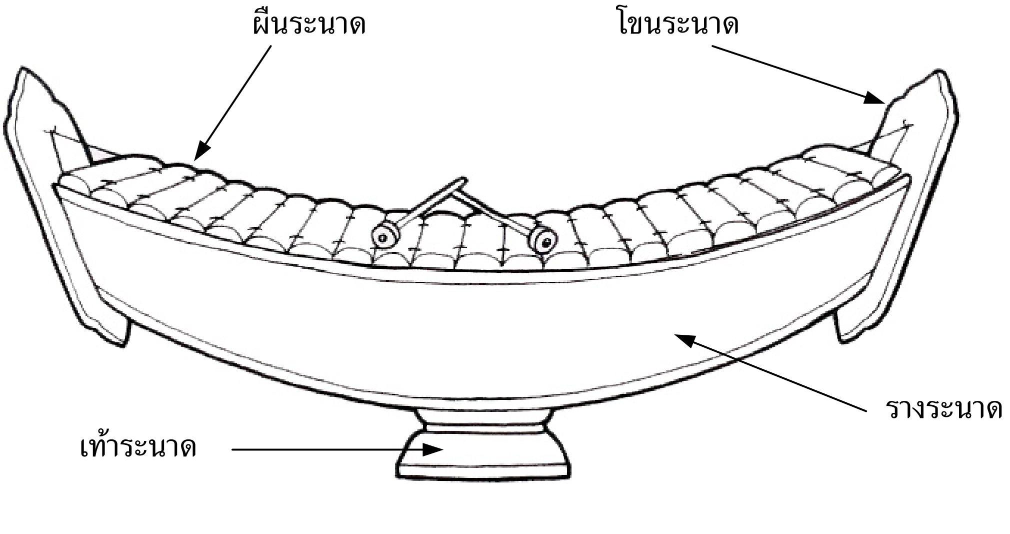

รูปที่ ๑ ตัวอย่างระนาดเอก
(ข้อ ๒.๑)

๓. คุณลักษณะที่ต้องการ

๓.๑ ลักษณะทั่วไป

๓.๑.๑ รางระนาด

ต้องทำจากไม้ชนิดเดียวกันที่มีอายุที่เหมาะสม มีลักษณะโค้งสวยงามคล้ายลำเรือ เสริมขอบรางด้านบนด้วยเส้นหวายพันผ้ากำมะหยี่ มีแผ่นไม้ที่เรียกว่า “โขน” ปิดส่วนหัวและส่วนท้ายของรางและมีตะขอโลหะสำหรับเกี่ยวผืนระนาดอยู่ข้างละ ๑ คู่ ด้านล่างมีเท้ารองราง ๑ เท้า เนื้อไม้ที่ใช้ทำรางระนาดต้องเรียบ ไม่ปรากฏข้อบกพร่อง เช่น รอยร้าว รอยแตก ร่องรอยการเจาะกัดกินของแมลง

๓.๑.๒ การประกอบ

รอยต่อต้องประณีต ไม่มีรอยแตกร้าวหรือตำหนิที่เกิดจากการประกอบ เมื่อประกอบแล้ววัสดุต้องติดแน่น คงทน

๓.๑.๓ ผืนระนาด

ต้องประกอบด้วยลูกระนาดที่ทำจากไม้ชนิดเดียวกันที่มีอายุที่เหมาะสม ได้แก่ ไม้ชิงชัน ไม้พยุง ไม้มะหาด หรือไม้ไผ่บง มีขนาดลดหลั่นลงไปตามลำดับจนครบจำนวน โดยเจาะรูร้อยเชือกติดกันทั้งผืน ลูกระนาดแต่ละลูกต้องเทียบเสียงโดยติดขี้ผึ้งผสมตะกั่วถ่วงเสียงในระดับเสียงที่ถูกต้อง เนื้อไม้ที่ใช้ทำผืนระนาดต้องเรียบ ไม่ปรากฏข้อบกพร่อง เช่น รอยร้าว รอยแตก ร่องรอยการเจาะกัดกินของแมลง

๓.๑.๔ ไม้ตีระนาดเอก

ต้องประกอบด้วยไม้แข็ง ๑ คู่ และไม้นวม ๑ คู่ หัวไม้ต้องติดแน่น คงทน มีขนาดและน้ำหนักของหัวไม้ใกล้เคียงกันทั้ง ๒ ข้าง ก้านไม้ต้องทำจากไม้ที่เป็นชนิดและอายุที่เหมาะสม มีความยาวใกล้เคียงกัน หัวไม้แข็งต้องพันด้วยผ้าชุบยางรักมีความประณีตและสวยงาม กรณีที่เป็นหัวไม้นวมการพันผ้าต้องประณีต ติดแน่น คงทน

๓.๒ การทาสี (ถ้ามี)

ต้องเรียบ สม่ำเสมอ เมื่อลูบผลิตภัณฑ์แล้วสีต้องไม่หลุดติดมือ

๓.๓ การขัดมันและการเคลือบเงา (ถ้ามี)

๓.๓.๑ พื้นผิวรางระนาด ต้องเรียบ สม่ำเสมอ ไม่เป็นเม็ด เป็นตุ่ม เป็นคราบ กรอบ แตก หรือหลุดลอก กรณีที่มีการแกะสลัก ลงรักปิดทองต้องเป็นลวดลายที่เหมาะสม ประณีต สวยงาม

๓.๓.๒ พื้นผิวลูกระนาด ต้องมีการขัดมันให้เรียบ สม่ำเสมอทุกลูกตลอดผืนระนาด

๓.๔ การใช้งาน

เมื่อตีด้วยไม้ตีระนาดเอกแล้ว จะต้องเป็นเสียงมาตรฐานตามลักษณะของหัวไม้ เสียงจากลูกระนาดแต่ละลูกต้องกังวาน โปร่ง ชัดเจน ไม่ทึบ หรือแตกพร่า โดยต้องมีระดับเสียงที่ถูกต้องและสัมพันธ์กับระดับเสียงของเครื่องดนตรีชนิดอื่นในวงและสามารถบรรเลงร่วมกันได้อย่างกลมกลืน

เมื่อตรวจสอบโดยวิธีให้คะแนนตามข้อ ๗.๑ แล้ว ต้องได้คะแนนเฉลี่ยของแต่ละลักษณะจากผู้ตรวจสอบทุกคนไม่น้อยกว่า ๓ คะแนน และไม่มีลักษณะใดได้ ๑ คะแนน จากผู้ตรวจสอบคนใดคนหนึ่ง

๔. การบรรจุ

๔.๑ หากมีการบรรจุ ให้บรรจุระนาดเอกในภาชนะบรรจุที่สะอาด แห้ง เรียบร้อย และสามารถป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับระนาดเอกได้

๕. เครื่องหมายและฉลาก

๕.๑ ที่ฉลากหรือภาชนะบรรจุระนาดเอกทุกหน่วย อย่างน้อยต้องมีเลข อักษร หรือเครื่องหมายแจ้งรายละเอียดต่อไปนี้ให้เห็นได้ง่าย ชัดเจน

(๑) ชื่อเรียกผลิตภัณฑ์ เช่น ระนาดเอก ระนาดเอกมโหรี

(๒) ขนาดหรือมิติ

(๓) เดือน ปีที่ทำ

(๔) ข้อแนะนำในการใช้และการดูแลรักษา

(๕) ชื่อผู้ทำ หรือสถานที่ทำ พร้อมสถานที่ตั้ง หรือเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียน

ในกรณีที่ใช้ภาษาต่างประเทศ ต้องมีความหมายตรงกับภาษาไทยที่กำหนดไว้ข้างต้น

๖. การชักตัวอย่างและเกณฑ์ตัดสิน

๖.๑ รุ่น ในที่นี้ หมายถึง ระนาดเอกทำโดยกรรมวิธีเดียวกัน ที่ทำหรือส่งมอบหรือซื้อขายในระยะเวลาเดียวกัน

๖.๒ การชักตัวอย่างและการยอมรับ ให้เป็นไปตามแผนการชักตัวอย่างที่กำหนดต่อไปนี้

๖.๒.๑ การชักตัวอย่างและการยอมรับ สำหรับการทดสอบการบรรจุและเครื่องหมายและฉลาก ให้ชักตัวอย่างโดยวิธีสุ่มจากรุ่นเดียวกัน จำนวน ๑ ตัวอย่าง เมื่อตรวจสอบแล้วตัวอย่างต้องเป็นไปตามข้อ ๔. และข้อ ๕. จึงจะถือว่าระนาดเอกรุ่นนั้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

๖.๒.๒ การชักตัวอย่างและการยอมรับ สำหรับการทดสอบลักษณะทั่วไป การทาสี การขัดมันและการเคลือบเงา และการใช้งาน ให้ใช้ตัวอย่างที่ผ่านการทดสอบตามข้อ ๖.๒.๑ แล้ว จำนวน ๑ ตัวอย่าง เมื่อตรวจสอบแล้วตัวอย่างต้องเป็นไปตามข้อ ๓.๑ ถึงข้อ ๓.๔ จึงจะถือว่าระนาดเอกรุ่นนั้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

๖.๓ เกณฑ์ตัดสิน

ตัวอย่างระนาดเอกต้องเป็นไปตามข้อ ๖.๒.๑ และข้อ ๖.๒.๒ ทุกข้อ จึงจะถือว่าระนาดเอกรุ่นนั้นเป็นไปตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้

๗. การทดสอบ

๗.๑ การทดสอบลักษณะทั่วไป การทาสี การขัดมันและการเคลือบเงา และการใช้งาน

๗.๑.๑ ให้แต่งตั้งคณะผู้ตรวจสอบ ประกอบด้วยผู้ที่มีความชำนาญในการตรวจสอบระนาดเอกอย่างน้อย ๕ คน แต่ละคนจะแยกกันตรวจและให้คะแนนโดยอิสระ

๗.๑.๒ หลักเกณฑ์การให้คะแนน ให้เป็นไปตามตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ หลักเกณฑ์การให้คะแนน

(ข้อ ๗.๑.๒)

ลักษณะที่ตรวจสอบ	เกณฑ์ที่กำหนด	ระดับการตัดสิน (คะแนน)			
		ดีมาก	ดี	พอใช้	ต้องปรับปรุง
ลักษณะทั่วไป	รางระนาด ต้องทำจากไม้ชนิดเดียวกันที่มีอายุที่เหมาะสม มีลักษณะโค้งสวยงามคล้ายลำเรือ เสริมขอบรางด้านบนด้วยเส้นหวายพันผ้ากำมะหยี่ มีแผ่นไม้ที่เรียกว่า “โขน” ปิดส่วนหัวและส่วนท้ายของรางและมีตะขอโลหะสำหรับเกี่ยวผืนระนาดอยู่ข้างละ ๑ คู่ ด้านล่างมีเท้ารองราง ๑ เท้า เนื้อไม้ที่ใช้ทำรางระนาดต้องเรียบ ไม่ปรากฏข้อบกพร่อง เช่น รอยร้าว รอยแตก ร่องรอยการเจาะกัดกินของแมลง	๔	๓	๒	๑
	การประกอบ รอยต่อต้องประณีต ไม่มีรอยแตกร้าวหรือตำหนิที่เกิดจากการประกอบ เมื่อประกอบแล้ววัสดุต้อง ติดแน่น คงทน	๔	๓	๒	๑
	ผืนระนาด ต้องประกอบด้วยลูกระนาดที่ทำจากไม้ชนิดเดียวกันที่มีอายุที่เหมาะสม ได้แก่ ไม้ชิงชัน ไม้พยุง ไม้มะหาด หรือไม้ไผ่บง มีขนาดลดหลั่นลงไปตามลำดับจนครบจำนวนโดยเจาะรูร้อยเชือกติดกันทั้งผืน ลูกระนาดแต่ละลูกต้องเทียบเสียงโดยติดขี้ผึ้งผสมตะกั่วถ่วงเสียงในระดับเสียงที่ถูกต้อง เนื้อไม้ที่ใช้ทำผืนระนาดต้องเรียบ ไม่ปรากฏข้อบกพร่อง เช่น รอยร้าว รอยแตก ร่องรอยการเจาะกัดกินของแมลง	๔	๓	๒	๑
	ไม้ตีระนาดเอก ต้องประกอบด้วยไม้แข็ง ๑ คู่ และไม้นวม ๑ คู่ หัวไม้ต้องติดแน่น คงทน มีขนาดและน้ำหนักของหัวไม้ใกล้เคียงกันทั้ง ๒ ข้าง ก้านไม้ต้องทำจากไม้ที่เป็นชนิดและอายุที่เหมาะสม มีความยาวใกล้เคียงกัน หัวไม้แข็งต้องพันด้วยผ้าชุบยางรักมีความประณีตและสวยงาม กรณีที่เป็นหัวไม้นวมการพันผ้าต้องประณีต ติดแน่น คงทน	๔	๓	๒	๑

ตารางที่ ๑ หลักเกณฑ์การให้คะแนน (ต่อ)

(ข้อ ๘.๑.๒)

ลักษณะที่ตรวจสอบ	เกณฑ์ที่กำหนด	ระดับการตัดสิน (คะแนน)			
		ดีมาก	ดี	พอใช้	ต้องปรับปรุง
การทาสี (ถ้ามี)	ต้องเรียบ สม่ำเสมอ เมื่อลูบผลิตภัณฑ์แล้วสีต้องไม่หลุดติดมือ	๔	๓	๒	๑
การขัดมันและการเคลือบเงา (ถ้ามี)	พื้นผิวรางระนาด ต้องเรียบ สม่ำเสมอ ไม่เป็นเม็ด เป็นตุ่ม เป็นคราบ กรอบ แตก หรือหลุดลอก กรณีที่มีการแกะสลักลงรักปิดทองต้องเป็นลวดลายที่เหมาะสม ประณีต สวยงาม	๔	๓	๒	๑
	พื้นผิวลูกระนาด ต้องมีการขัดมันให้เรียบ สม่ำเสมอทุกลูกตลอดผืนระนาด	๔	๓	๒	๑
การใช้งาน	เมื่อตีด้วยไม้ตีระนาดเอกแล้ว จะต้องเป็นเสียงมาตรฐานตามลักษณะของหัวไม้ เสียงจากลูกระนาดแต่ละลูกต้องกังวาน โปร่ง ชัดเจน ไม่ทึบ หรือแตกพร่า โดยต้องมีระดับเสียงที่ถูกต้องและสัมพันธ์กับระดับเสียงของเครื่องดนตรีชนิดอื่นในวงและสามารถบรรเลงร่วมกันได้อย่างกลมกลืน	๔	๓	๒	๑

๗.๒ การทดสอบการบรรจุและเครื่องหมายและฉลาก

ให้ตรวจพินิจ